Ymgynghoriad Biosffer Dyfi

eich cyfle i gymryd rhan

Crynodeb o'r ddogfen lawn

Wyddech chi fod rhan o waelod Dyffryn Dyfi'n cael ei gydnabod yn rhyngwladol fel 'lle arbennig i bobl a natur'? Cafodd ei ddynodi gan UNESCO yn un o'i broydd 'Biosffer' yn y 1970au – ond does neb wedi defnyddio'r dynodiad hwn i ennill unrhyw fanteision i'r fro.

Mae 482 o froydd o'r fath yn y byd, ond **Dyfi yw'r unig un yng Nghymru**.

Yn wreiddiol, roedd dynodiad 'Gwarchodfa Biosffer' Dyfi'n ymwneud â chadwraeth amgylcheddol a chynefin yn unig. Erbyn heddiw, mae Broydd Biosffer yn archwilio sut y gall pobl leol fanteisio wrth ddiogelu'r pethau maent yn eu trysori – gwybodaeth leol, iaith a diwylliant, yn ogystal ag amgylchedd lleol a byd-eang.

Mae Bro'r Biosffer bresennol yn rhy fach i fod yn gymwys o dan feini prawf newydd UNESCO. Ar hyn o bryd, nid yw ond yn cynnwys ardaloedd a ddiogelwyd. Heddiw, mae'n rhaid i Fiosfferau gynnwys nifer rhesymol o gartrefi a gweithgareddau busnes.

Mae statws Biosffer yn beth hollol wirfoddol. Ni fydd unrhyw gais i ddiweddaru'r dynodiad yn mynd i UNESCO heb gefnogaeth y gymuned. Lluniwyd y ddogfen hon i'ch helpu i feddwl am hyn ac i ofyn am eich barn.

Bydd ymatebion a dderbynnir ar ôl 30 Mehefin 2007 yn rhy hwyr i ddylanwadu ar benderfyniad i symud ymlaen ai peidio, ond byddant yn cael eu defnyddio i lunio'r camau dilynol.

Ffurfiwyd Partneriaeth i ymgynghori â thrigolion a busnesau lleol ynglŷn â chyfleoedd Biosffer Dyfi. Yr aelodau yw:

- Cyngor Sir Ceredigion
- Cyngor Sir Powys
- Cyngor Gwynedd
- Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri
- Bwrdd yr Iaith Gymraeg
- Cyngor Cefn Gwlad Cymru
- Llywodraeth Cynulliad Cymru
  - Adran Menter, Arloesi a Rhwydweithiau
  - Adran Yr Amgylchedd, Cynllunio a Chefn Gwlad
- ecodyfi
- Undeb Cenedlaethol yr Amaethwyr
- Undeb Amaethwyr Cymru
- Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru
- Partneriaeth Twristiaeth Canolbarth Cymru

The Dyfi Biosphere Consultation

your opportunity to take part

This is a Summary of the full document

Did you know that part of the lower Dyfi Valley is internationally recognised as a 'special place for people and nature'? UNESCO made it one of their 'Biosphere' areas in the 1970s – but nobody has ever used this designation to gain any real benefit for the area.

There are 482 such areas in the world, but **the Dyfi is the only one in Wales**.

Originally, the Dyfi 'Biosphere Reserve' designation was solely about environmental and habitat conservation. Nowadays, Biosphere Areas explore how local people can benefit from protecting the things they value – local knowledge, language and culture as well as the local and global environment.

The current Biosphere Area is too small to qualify under UNESCO's new criteria. Currently, it consists only of protected areas. Nowadays, Biospheres have to include a reasonable number of homes and business activities.

Biosphere status is entirely voluntary. No application will go to UNESCO without community support. This document has been written to help you think about this and to ask for your opinions.

Responses received after 30th June 2007 will be too late to influence the decision about whether to go ahead, but they will be used to shape subsequent steps.

A Partnership has been formed to consult local residents and businesses about the Dyfi Biosphere opportunities. The members are:

- Ceredigion County Council
- Powys County Council
- Gwynedd Council
- Snowdonia National Park Authority
- Welsh Language Board
- Countryside Council for Wales
- Welsh Assembly Government:
  - Department of Enterprise, Innovation and Networks
  - Department of Environment, Planning & Countryside
- ecodyfi
- National Farmers Union
- Farmers Union for Wales
- Environment Agency Wales
- Tourism Partnership Mid Wales

Biosphere summary.indd 1 1/5/07 12:05:10 pm

Comisiwn Coedwigaeth Cymru
Allan Wynne Jones (enwebwyd i ganolbwyntio ar agweddau diwylliannol).

Delyth Richards yw Swyddog Cyfathrebu â'r Gymuned. Mae Delyth yn hapus i drafod Bro'r Biosffer gydag unigolion neu grwpiau, a gellir cysylltu â hi ar 01654 703965 neu delyth@biosfferdyfi.org.uk.

Os hoffech gael mwy o fanylion, gofynnwch i Delyth am gopi o'r ddogfen ymgynghorol lawn. Gallwch ei gweld hefyd ar www.biosfferdyfi.org.uk.

Bydd darnau o'r ddogfen lawn i'w gweld isod, i'ch helpu i ateb y cwestiynau.

2.3 Gweledigaeth ar gyfer Bro'r Biosffer

"Bydd Biosffer Dyfi'n cael ei chydnabod yn rhyngwladol, yn genedlaethol ac yn lleol am amrywiaeth ei harddwch naturiol, ei threftadaeth a'i bywyd gwyllt, ac am ymdrechion ei phobl i wneud cyfraniad positif i fyd mwy cynaliadwy. Bydd yn gymuned hyderus, iach, gofalgar a dwyieithog, yn cael ei chefnogi gan economi gref wedi'i seilio ar gryfderau leol."

Mae manteision posibl statws Biosffer modern yn cynnwys:

• Manteisio ar gymorth a chyngor gan UNESCO a Broydd Biosffer eraill ledled y byd
• Cadw a gwella'r fro fel lle gwych i fagu plant a chreu mwy o gyfleoedd iddynt fedru aros yma
• Gosod mwy o werth ar ein hamgylchedd naturiol ac ar y ddiwylliant Cymraeg
• Cynyddu gweithgaredd gwirfoddol mewn cadwraeth natur, er enghraifft mewn rheoli rhywogaethau ymledol neu trwy greu 'coridorau bywyd gwyllt'.
• Peirianweithiau newydd sy'n annog trafodaethau a chytundeb rhwng pobl sy'n berchen ar werthoedd a blaenoriaethau gwahanol
• Economi leol sy'n fwy hunan-gynhaliol, yn llai dibynnol ar danwydd ffosil, gyda thwf sy'n cael ei yrru gan wybodaeth ac adnoddau lleol
• Bro sy'n fwy cynaliadwy; gyda'r trigolion a'r ymwelwyr yn dewis nwyddau a gynhyrchwyd yn lleol yn amlach, ac yn lleihau ein heffaith ar y byd
• Defnyddio 'brand' UNESCO i hyrwyddo ansawdd cynnyrch amaethyddol a phrofiadau twristiaeth – yn y DG ac yn rhyngwladol

Gallai'r pwyntiau yma ddod yn amcanion Bro'r Biosffer ac yn sail i gynllun gweithredu fedru eu cyrraedd.

3.2 Egwyddorion

Mae Partneriaeth Biosffer yn cynnig yr egwyddorion canlynol:

1 Dylai pawb sy'n byw ac yn gweithio yn y fro gael cyfleoedd i gymryd rhan
2 Dylai fod gan y bartneriaeth drefniadau i oruchwylio'r datblygiad tuag at yr amcanion y cytunwyd arnynt
3 Dylai partneriaethau o'r fath fod yn atebol i'r gymuned leol yn ogystal â phwy bynnag sy'n cyfrannu arian i weithredu'r amcanion
4 Dylid defnyddio ymarfer gorau, e.e. cyfathrebu agored,

Forestry Commission Wales
Allan Wynne Jones (co-opted to focus on cultural aspects)

Delyth Richards is the Community Engagement Officer. Delyth is happy to discuss the Biosphere Area with individuals or groups and can be contacted on 01654 703965 or delyth@dyfibiosphere.org.uk.

Please ask Delyth for a copy of the full consultation document if you would like more details. You can also see it at www.dyfibiosphere.org.uk

Extracts from the full document follow, to help you answer the questions.

2.3 A vision for the Biosphere Area

"The Dyfi Biosphere will be recognised and respected internationally, nationally and locally for the diversity of its natural beauty, heritage and wildlife, and for its people's efforts to make a positive contribution to a more sustainable world. It will be a self confident, healthy, caring and bilingual community, supported by a strong locally-based economy."

Possible benefits of modern Biosphere status include:

• Taking advantage of help and advice from UNESCO and other Biosphere Areas across the world
• Keeping and improving the area as a great place to bring up children and creating more opportunities for them to stay here
• Placing a greater value on our natural environment and on Welsh language culture
• Increased voluntary activity in nature conservation, for example in controlling invasive species or in creating 'wildlife corridors'
• New mechanisms that encourage discussion and agreement between people with different values and priorities
• A more self-reliant local economy; less dependent on fossil fuel, with growth driven by local knowledge and resources
• A more sustainable

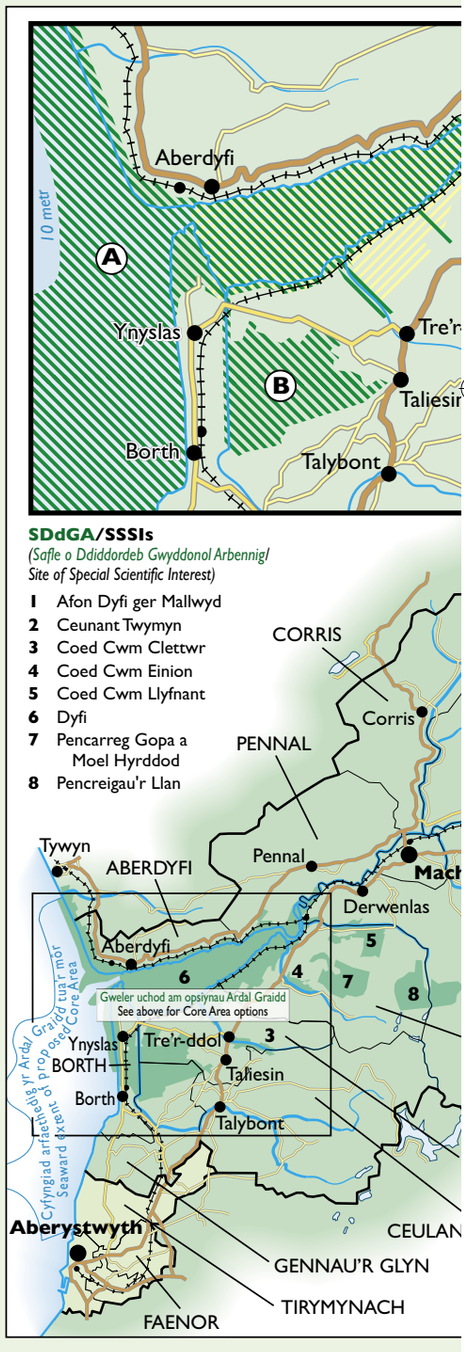

ni ddylai un corff dra-arglwyddiaethu, parch tuag at bawb sy'n cymryd rhan, proses ddwyieithog lawn
5 Ble mae hynny'n bosibl, dylai mentrau gael eu harwain gan fusnesau, neu grwpiau yn y sectorau preifat, gwirfoddol a chymunedol
6 Mae'n angenrheidiol bod perchnogion tir a chyrff cyhoeddus yn medru parhau gyda'u gwaith dydd-i-ddydd a chyflawni'u cyfrifoldebau cyfreithiol

3.3 Pwy sy'n penderfynu beth sy'n digwydd?

Dyma un ffordd y gellir cymhwyso'r egwyddorion uchod:
1 Gallai'r Bartneriaeth Biosffer (gweler y rhestr aelodau ar dudalen 1) ddod yn brif Bartneriaeth Cydlynu, efallai trwy ychwanegu aelodau o:
• Gyngor y Dref a Chynghorau Cymuned,
• Unrhyw Fforwm Biosffer fyddai'n cael ei chreu, a
• 'chymunedau o ddiddordeb' cydnabyddedig.

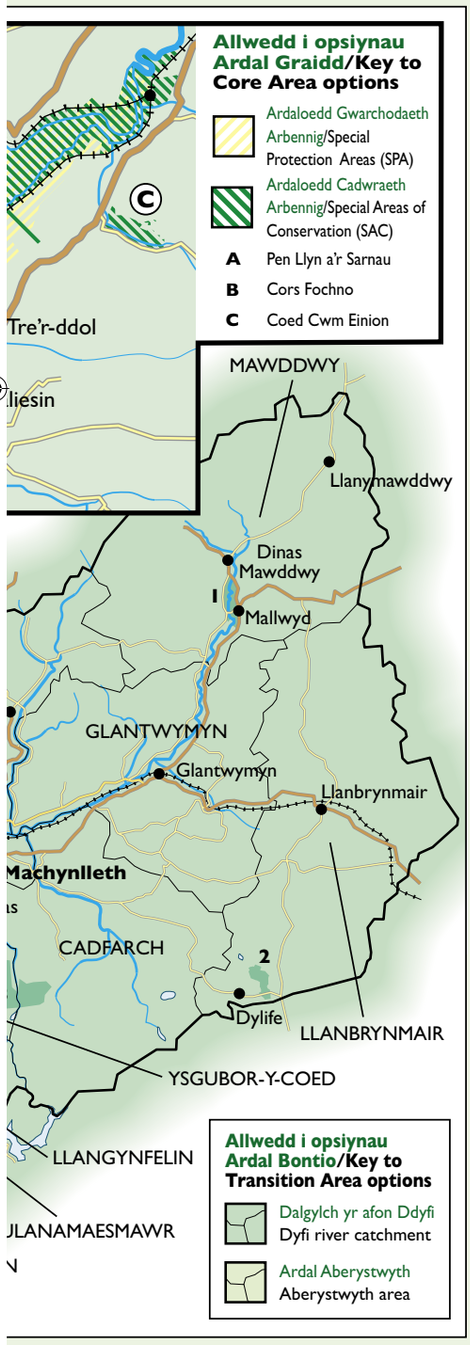

2 Gellid ffurfio un neu fwy 'Fforwm Biosffer', a thrwyddynt byddai'r Bartneriaeth yn atebol i ddiddordebau cymunedol ehangach. Er enghraifft:
• Fforwm ar gyfer defnyddwyr yr Aber
• Fforwm ar gyfer perchnogion a rheolwyr Ardaloedd Craidd a Ffiniol (gweler adrannau 4.2 a 4.3)
• Fforwm ar gyfer y gymuned yn gyffredinol, gyda ffocws arbennig ar yr Ardal Bontio o bosib
3 Gallai'r bartneriaeth cydlynu naill ai ddod yn 'ymgorfforedig' fel ei fod yn medru trin arian a chyflogi staff, neu gyflogi sefydliad i wneud hynny ar ei ran, (fel 'Ysgrifenyddiaeth').

3.7 Cyllid ac adnoddau ar gyfer gweithgareddau canolog yn y dyfodol

Byddem yn gallu troi at y cyfranwyr posibl canlynol pe byddai'r broses yn mynd yn ei blaen: Llywodraeth Cynulliad Cymru a/neu Cyngor Cefn Gwlad Cymru, Ariannu Cydgyfeiriant (Yr Undeb Ewropeaidd), Cynllun Datblygu Gwledig Echel 3 ac Echel 4 (UE), CAE (Awdurdod area; with residents and visitors choosing locally-produced goods more often and reducing our impact on the world
• Using the UNESCO 'brand' to promote the quality of local agricultural products and tourism experiences – both in the UK and internationally.

These points could become the objectives of the Biosphere area and the basis of an action plan to achieve them.

3.2 Principles

The Biosphere Partnership proposes the following principles:
1 Everybody living or working in the area should be given opportunities to be involved
2 There should be partnership arrangements to oversee progress towards agreed objectives
3 Such partnerships should be accountable to the local community as well as to whoever provides money to carry out actions
4 Best practice should apply, e.g. open communication, no one body should dominate, respect for all participants, fully bilingual process
5 Where possible, initiatives should be led by businesses or groups in the private, voluntary and community sectors
6 Landowners and public bodies need to be able to continue their day-to-day business and fulfil their legal responsibilities.

3.3 Who decides what happens?

Here is one way these principles could be applied:
1 The present Biosphere Partnership (its members are listed on the inside cover) could become the main co-ordinating Partnership, perhaps through adding members from:
• the Town and Community Councils,
• any Biosphere Forums created, and
• recognised 'communities of interest'
2 One or more 'Biosphere Forums' could be formed, through which the Partnership would be accountable to wider community interests. For example:
• A Forum for Estuary users
• A Forum for owners and managers of the land-based Core and Buffer Zones (see sections 4.2 and 4.3)
• A Forum for the community at large, perhaps with special focus on the Transition Area.
3 The co-ordinating partnership could either become 'incorporated' so that it could handle funds and employ staff, or engage an existing organisation to do that on its behalf (as a 'Secretariat'). It could manage its own projects and/or delegate these to appropriate groups.

3.7 Finance and resources for central activities in the future

The following potential contributors would be approached if the process continues: Welsh Assembly Government and/or Countryside Council for Wales, Conver-

Parc Cenedlaethol Eryri), Cyngor Gwynedd, Cyngor Sir Powys, Cyngor Sir Ceredigion.

4.1 Cefndir i'r opsiynau dosbarthu'n ardaloedd
Gweler y map dros y dudalen. Mae'n rhaid i Froydd Biosffer ddiffinio 'Ardal Graidd' ac 'Ardal Ffiniol' (Buffer Zone). Mae'n rhaid iddynt ddisgrifio ardal ehangach a elwir yn 'Ardal Cydweithrediad' neu 'Ardal Bontio'.

Diogelir y nodweddion cadwraethol gan ddeddfwriaeth sydd eisoes yn bod. Ni fydd Biosffer yn dwyn unrhyw warchodaeth deddfwriaethol ychwanegol.

4.2 Ardal(oedd) Craidd
Mae UNESCO angen "ardal graidd gyfansoddiadol gyfreithlon neu ardaloedd sydd wedi ymroddi i warchod tymor hir, yn unol ag amcanion cadwraethol y warchodfa biosffer, ac o faint digonol i fedru cwrdd â'r amcanion hyn". Bydd yr ardal(oedd) craidd yn defnyddio ffiniau ardaloedd a ddynodwyd eisoes gan sefydliadau rhyngwladol.

4.3 Ardal(oedd) Ffiniol
Mae UNESCO angen "ardal neu ardaloedd ffiniol wedi'u dynodi'n glir, ac a fyddai'n amgylchynu neu yn ymyl ardal/oedd craidd, lle na fydd gweithgareddau ar wahân i'r rhai sy'n gydnaws ag amcanion cadwraeth yn digwydd..." Gall ardaloedd ffiniol gefnogi amrywiaeth o ddefnyddiau sy'n hyrwyddo swyddogaethau niferus y Warchodfa Biosffer, wrth helpu i sicrhau gwarchod ac esblygiad naturiol yr ardal/oedd craidd.

4.4 & 4.5 Ardal Bontio
Mae UNESCO'n gofyn am "ardal bontio allanol lle bydd rheolaeth adnoddau'n cael eu hyrwyddo a'u datblygu". Nid yw ardal bontio trwy ddiffiniad yn gyfyngedig, ond mae'n gallu amrywio o ran maint yn ôl y materion a all godi tros gyfnod o amser.

Dywed yr arweiniad gan Bwyllgor DG 'Dyn a'r Biosffer' (MaB) "y dylai'r ardal bontio amgylchynu'r rhan mwyaf rhesymol sy'n rhyngweithio gyda'r ardal graidd. Yn y rhan fwyaf o ardaloedd gallai hwn fod yn fasn afon neu ddalgylch i fyny neu i lawr yr afon o'r safle.

Dywedir yn aml mai 'ffiniau niwlog' sydd i Ardaloedd Pontio. Mae hyn yn awgrymu y dylai cyfranogwyr mewn gweithgaredd arbennig gael eu dewis am y byddant yn gwneud y gweithgaredd yn un mwy llwyddiannus, yn hytrach na ble maent wedi'u lleoli yn unig.

7. CAMAU NESAF
Mae Delyth Richards yn awyddus i drafod y ddogfen hon gyda chi. Efallai y byddech yn hoffi'i gwahodd i gyfarfod eich clwb neu gymdeithas, neu drefnu apwyntiad i'w gweld.

O hyn ymlaen, bydd y fforwm ar www.biosfferdyfi.org.uk sydd wedi'i hymestyn yn ddiweddar, a dylai fod yn ffordd ychwanegol dda i'r rhai sydd â mynediad i'r rhyngrwyd fedru cymryd rhan.

Bydd Partneriaeth Biosffer Dyfi'n edrych ar yr ymatebion gynnar ym mis Gorffennaf i weld a oes consensws ynglŷn â'r ffordd ymlaen.

gence funding (EC), Rural Development Plan Axis 3 and Axis 4 (EC), CAE (Snowdonia National Park Authority), Gwynedd Council, Powys County Council, Ceredigion County Council.

4.1 Background to the zonation options
Please refer to the map overleaf. Biosphere Areas have to define a 'Core Area' and a 'Buffer Zone'. They also have to describe a larger area that is called either an 'Area of Co-operation' or a 'Transition Area'.

The conservation features are safeguarded by existing legislation. The Biosphere will not bring any extra legislative protection.

4.2 Core Area(s)
UNESCO requires "a legally constituted core area or areas devoted to long term protection, according to the conservation objectives of the biosphere reserve, and of sufficient size to meet these objectives". The Core Area(s) will use the boundaries of existing international designations.

4.3 Buffer Zone(s)
UNESCO requires "a buffer zone or zones clearly identified and surrounding or contiguous to the core area or areas, where only activities compatible with the conservation objectives can take place...". Buffer zones may support a variety of uses which promote the multiple functions of a Biosphere Reserve while helping to ensure the protection and natural evolution of the core area(s).

4.4 & 4.5 Transition Area
UNESCO requires "an outer transition area where sustainable resource management practices are promoted and developed". The transition area is by definition not delimited in space, but rather varies in size, according to the issues that arise over time.

Guidance from the UK Man and the Biosphere (MaB) Committee is that the transition zone "should encompass the most rational area that interacts with the core area. In most areas this might be the river basin or catchment area upstream or downstream of a site."

Transition Areas are often said to have "fuzzy boundaries". This indicates that participants for a particular activity should be chosen according to whether they will make the activity more successful, rather than simply where they are located.

7. NEXT STEPS
Delyth Richards is keen to discuss this document with you. You may like to invite her to a meeting of your club or society or make an appointment to see her.

From now on, the discussion board at the newly-expanded www.dyfibiosphere.org.uk should be a good additional way for those with internet access to participate.

The Dyfi Biosphere Partnership will look at the responses in early July to see whether there is a consensus about the way forward.